

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ХАУСТОВ С.О. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ	57
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н. О. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	59
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., МИКУЛАНИНЕЦЬ В. В. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	61
РАШКЕВИЧ О.А., ТОВТ Т.Й. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	63
ФЕЄР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	66
ХАУСТОВА К.М., ЛАКАТОШ В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	68
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., САХНО Л.Є. РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	70
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., БІЛКЕЙ К.Т. РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВОРОТКОВ В.О. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	75
ДЕНИСЕНКО М.О. ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
КЛИМАШ Н.І., ГРАБОВСЬКА Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
КУКУРУДЗ Р.С. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	81
КУЛІНІЧ Т.В., ТИМЧИНА Ю.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	82
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БАБИНЕЦЬ А.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	86
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ЧАБАН О.В. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	88
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПЕЛЕНКО В.В. УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОПТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	92
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПОПОВИЧ В.В. КОНЦЕПЦІЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СЕРЕДОВИЩА	95
МАРИНЕЦЬ А.В., ТОВТ Т.Й. ОСОБЛИВОСТІ КОМІСІЙНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	98
МАСЛИГАН Р.М. СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТИВНИХ КЛУБІВ	100
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ІВАНЧИК С. І МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	102

- забезпечити високий рівень конкурентоспроможності своєї організації;
- підвищити ефективність роботи підприємства та його працівників;
- покращити процес прийняття рішень з боку керівництва;
- забезпечити розвиток персоналу, збільшити рівень знань працівників;
- максимально використовувати здібності та навички співробітників,
- надати їм можливість самореалізуватися та самовдосконалюватися;
- підвищити рівень ініціативності та виявити лідерські якості працівників;
- сформувати сприятливу атмосферу в колективі [4].

Таким чином, впровадження коучингу у практику управління персоналом торгового підприємства надасть допомогу керівництву у правильному визначенні цілей та їх досягненні, самостійному вирішенні управлінських завдань, у нарощуванні умінь розкривати потенціал своїх співробітників, а для самого персоналу – розкрити та забезпечити розвиток власного потенціалу, заохочувати до креативності та прояву ініціативи, покращити взаємовідносини в колективі та сприяти росту продуктивності праці, і, як наслідок, підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Нежинська О. О., Тименко В. М. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
2. Петровська І.Р., Бала Р.Д. Підвищення ефективності управлінської діяльності керівника за допомогою коучингу *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. № 20.14. С. 158–161.
3. Лев Н. Ю. Моделі коучингу: характеристика та особливості застосування. *Вісник Нац. ун-ту «Львів. політехніка»: зб. наук. пр.* 2012. № 727. С. 76–81.
4. Веденіна Ю.Ю., Сакун Л.М. Командний та індивідуальний коучинг як технологія стратегічного управління організацією. *Економіка і організація управління* . 2020.С. 41-54.

УДК 005.3:316.77:72.012.1(043.2)

А.Г. ЛИЗАНЕЦЬ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

О.В. ЧАБАН

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ

Ключовим елементом на всіх етапах життєвого циклу проекту, який впливає на його якість та результативність, виступає комунікація як багатоструктурний обмін інформацією між його учасниками. Ефективна комунікаційна система висуває певні вимоги до її входів, застосовуваних засобів, прийомів і форм організації комунікацій, а також управлінської взаємодії. Крім того, комунікація є фундаментальною основою для

формування, прийняття та реалізації управлінських рішень, необхідних для досягнення конкретної мети проекту.

Як в процесі розробки, виконання окремих завдань по проекту, так і під час його реалізації, необхідний своєчасний і ефективний зворотний зв'язок між учасниками, що забезпечується за допомогою комунікацій. Таким чином, комунікація в рамках реалізації проекту є поліструктурним механізмом багатостороннього обміну інформацією, який передбачає взаєморозуміння між його учасниками.

Кожен проект має свої унікальні особливості, які залежать від сфери його застосування – виробниче підприємство, індустрія гостинності, ІТ-сфера, будівництво або архітектура. У зв'язку з цим актуальним завданням є врахування специфіки проекту при організації комунікаційної взаємодії при роботі над ним. Особливо важливим є це завдання при роботі над архітектурними проектами.

Так, управління архітектурним проектом в умовах лімітуючих факторів вимагає врахування потреб зацікавлених сторін, ризиків, обсягів та вартості проекту та вибору оптимального методу управління. Прийняття правильних управлінських рішень щодо термінів реалізації проекту, бюджету та інших витрат, пов'язаних з його реалізацією, а також його якості та результату, є важливим елементом успішної реалізації проекту.

Архітектурне проектування – це діяльність спрямована на створення нових просторових форм [1]. У будівельній діяльності архітектурне проектування є одним із найважливіших етапів. Саме на цьому етапі описується і фіксується мета та призначення будівництва. Це творчий та індивідуальний процес, який вимагає відповідних знань та компетенцій від учасників проекту, а також застосування дієвих комунікаційних технологій.

Архітектурні проекти повинні бути реальними для втілення. Саме тому над створенням проекту працюють спеціалісти різної фахової підготовки. Це архітектори, конструктори, інженери та будівельники. Кожен робить свій вклад, забезпечуючи майбутнє якісне функціонування будівлі.

При проектуванні враховують усі фази створення та життя споруди для забезпечення нормального функціонування всієї території. Крім того архітектори повинні відразу враховувати загальне планування, всі необхідні інженерні системи і якщо є можливість, заховати це в архітектурних формах або навпаки, підкреслити, використавши певні інженерні елементи.

Особливості комунікаційної взаємодії при роботі над архітектурним проектом залежать від стадії розробки, на якій він знаходиться

Архітектурне проектування - це поетапний процес, який розпочинається з передпроектної розробки, на етапі якої збирається і аналізується вся інформація по об'єкту, затверджуються завдання для проектування; одержується дозвільна документація на будівництво, аналізується топографічне знімання і створюються обмірювальні креслення.

Другий етап – концепція, яка передбачає розроблення об'ємно-планувальних рішень, та основних техніко-економічних показників об'єкта нерухомості, а також визначення варіантів функціонального зонування. Концепція дає можливість оцінити потенціал створюваного об'єкта і чітко окреслити подальшу роботу. Також на даному етапі визначають наскільки вписується об'єкт в теперішнє архітектурне середовище.

Після створення концепції розробляється ескізний проект, за допомогою якого замовник отримує чітке уявлення про майбутню будівлю. До складу ескізного проекту належать: схема генерального плану з прив'язкою будинку і споруд; схема благоустрою території; плани поверхів; фасади в кольорі; схеми розрізів; перспективні зображення.

Наступним етапом є робочий проект, де розробляються конструкції усіх елементів споруди, водопостачання, каналізація, опалення, вентиляція, електромережі. Робочий проект складається з: генерального плану, пояснювальної записки, паспорту зовнішнього

вигляду фасаду, конструктивних рішень, рішень з водопостачання, вирішення інших технічних завдань.

Завершальним етапом архітектурного проектування є авторський нагляд, котрий втілюється на етапі будівництва споруди. Під час авторського нагляду здійснюються регулярні виїзди на об'єкт для контролю і забезпечення відповідності проектних рішень будівництву. Під час авторського нагляду перевіряються: ніші та отвори для інженерних мереж (водопостачання, електропостачання, газифікації, слабострумних мереж). У випадку необхідності вносяться необхідні корективи в проектно-кошторисну документацію, контролюється виконання будівельних робіт згідно архітектурного проекту [1].

Робота над проектом залежить від його різновиду. Розрізняють: типові, індивідуальні і експериментальні проектування. Типові проектування – це створення проектів будівель і конструкцій одного типу призначених для багаторазового будівництва і виробництва. Індивідуальні проектування – розробляється згідно персональних побажань замовника і з урахуванням, конкретних, особливостей кожного об'єкту. Перевагою індивідуального проектування є можливість реалізації переліку особистих вимог клієнта. Експериментальні проектування створюються для перевірки на практиці нових прогресивних науково-технічних розробок у сфері містобудування [2].

Загальні характеристики та вид архітектурного проекту значною мірою впливають на організацію комунікаційної взаємодії при роботі над ним.

Комунікації при роботі над архітектурним проектом охоплюють;

- розподіл виконуваних робіт, повноважень та відповідальності між членами команди;

- координацію між різними сторонами виконання проекту (замовник-архітектор, архітектор-інженер, конструктор, або будівельник);

- узгодження економічної складової проектування;

- вирішення поточних питань і виникаючих проблем;

- створення комфортних умов роботи для усіх учасників архітектурного проектування

- забезпечення надання якісних послуг з архітектурного проектування для його замовників.

Функціональна організація у роботі над архітектурними проектами не є систематизованою. Часто архітектурні компанії складаються з малої кількості людей (від 5-ти до 20-ти осіб) та не мають чіткого функціонального поділу. Існує постійна потреба у підлаштуванні функціонального поділу між членами команди під кожен окремий вид проекту та потреби замовників. З іншого боку – розподіл обов'язків та завдань є похідним від знань, умінь і досвіду окремих учасників. Чим вищою є компетенція працівника – тим складніші завдання можуть бути йому довірені.

Зараз серед архітектурних фірм набувають популярності сучасні підходи до управління проектами, які перекочують з ІТ-сектору. Наприклад, Scrum - це кістяк процесу, який включає набір методів і попередньо визначених ролей/ Головні дійові особи: ScrumMaster – той, хто опікується процесами, веде їх і працює як керівник проекту; власник проекту – людина, що представляє інтереси кінцевих користувачів та інших зацікавлених в продукті сторін; команда, яка включає розробників[3]. Проблема застосування методу Scrum при архітектурному проектуванні полягає у більш сталій моделі менеджменту, чим того потребує архітектура, яка є доволі енергійним і динамічним процесом.

Ефективність командної взаємодії при роботі над архітектурними проектами значною мірою залежить від обраних методів і програм, що використовуються для комунікацій і інформаційного забезпечення проектів. Найважливішою частиною програмного забезпечення архітектурного проектування виступають спеціалізовані

програми. В Україні це переважно GraphisoftArchiCAD (популярна програма переважно серед країн колишнього СНД та певних країнах Європи, як Нідерланди) [4]. Зараз набирає популярності AutodeskRevit, який поєднує архітектуру, інженерію та конструктив (популярний на Заході та більшості країнах) [5]. Ці програми мають вбудовані інструменти комунікації, але їх рідко використовують за призначенням.

Натомість для комунікаційного обміну використовуються звичайні месенджери (Viber, WhatsUp, FacebookMessenger, Telegram, Skype і тд). Їх найчастіше застосовують для зовнішніх комунікацій з замовниками та суміжниками. Для внутрішнього інформаційного обміну в межах роботи над проектом їх теж можуть використовувати, але це є не бажаним. Переважно для цього беруть не пов'язані з дозвіллям месенджери (Slack, Fleep, MicrosoftTeams та іноді Discord), які мають загальний та розширений функціонал, доступ до якого, як правило, надається на платній основі.

Проблем комунікаційного характеру під час роботи над архітектурними проектами є безліч - від найпростішого незнання до складних спроб переконати замовника. До основних з них належать:

— проблема незнання своєї роботи. вирішується менеджером проекту, який час від часу має оглядати прогрес працівників та допомагати з опануванням нових знань молодшим архітектором;

— проблема недостатнього технічного завдання для виконання роботи. вирішується повторною комунікацією із замовником та надання структурованої інформації для доопрацювання вихідних даних;

— проблема тайм-менеджменту – виникає через недостатнє розуміння масштабів роботи. вирішується нагадуванням згори донизу - керівника відділу для менеджерів проекту і менеджера проекту до молодших архітекторів.

— проблема пріоритетів (коли нижчі ланки роблять те що їм здається більш важливим - через не знання всієї ситуації, якою володіють вищі посади). вирішується перепитуванням та короткими мітингами, в яких беруть участь всі особи задіяні в проекті і йде перегляд пріоритетів залежно від потреби.

Таким чином, організація комунікаційних процесів суттєво впливає на ефективність управління архітектурним проектом на всіх стадіях життєвого циклу. Вона повинна охоплювати чіткий розподіл обов'язків та завдань між членами проектною команди, вибір оптимального інформаційного та програмного забезпечення, якісну організацію внутрішніх і зовнішніх комунікацій, своєчасну ідентифікацію та вирішення проблем комунікаційного характеру.

Список використаних джерел:

1. Архітектурне проектування, етапи та стадії проектування. URL : <https://vr-group.com.ua/arhitekturne-proektuvannya-etapy-ta-stadiyi-proektuvannya>.
2. Valdes George. Architect's guide to project management. URL : <https://monograph.com/blog/architects-guide-to-project-management>.
3. Project management methodologies: 12 popular frameworks. 28 July, 2021 – URL : <https://asana.com/resources/project-management-methodologies>.
4. Archicad 24 URL : <https://graphisoft.com.ua/uk/produkt/archicad-24/#new>.
5. Revit: BIM software for designers, builders, and doers URL : <https://www.autodesk.com/products/revit/overview?term=1-YEAR&tab=subscription>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>